

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Și pe piatra aceasta...

De Zenovie Păclișanu.

Urișul măcel universal, care se desfășură de șase luni de zile cu o furie nemai pomenită, va aduce surprize uimitoare. Instituții vechi se vor prăbuși din temelie și pe ruinele lor se vor ridica altele. În sufletele milioaneilor de oameni, cari vor rămâne nerăpiți de valurile acestui furios diluviu de foc, vor încolți credințe noi, ideale noi și noi convingeri alături de patimi noi. Lumea „veche” parecă trosnește din toate încheieturile ca să facă loc unei lumi noi.

Cum va fi pentru noi această lume? Va însemna ea începutul unui lung period de liniște, de muncă potolită dar sigură pentru binele de obște sau va însemna mizerii și suferințe nebănuite?.... Cine ar putea-o ști?

Pe fețele multora din clerul nostru se văd fiorii îngrijorării pentru viitorul bisericii la altarul căreia slugesc cu tot devotamentul sufletului lor. Se întreabă acești cucernici frați, că instituția, care ne-a adus atâta binecuvântare și pe care se razimă în mare parte cultura noastră modernă, nu va fi atinsă de furia valurilor?

Înțelegem temerile acestor buni tovarăși; nu putem însă aprobă pessimismul lor. Biserica nu e o societate întemeiată pentru buna administrare a bunurilor economice și financiare ale lumii acesteia, ci este o împărăție a sufletelor, acel sublim regnum spirituale, regnum animarum întemeiat de Dumnezeu însuși, condus și susținut de El. Prin urmare nădejdea izbândeii noastre și măsura forțelor noastre de luptă nu ne-o pot da registrele bine conduse, nici sumele venitelor lunare sau anuale ci Acela, care ne-a spus-o

în unul din cele mai sguuitoare momente ale vieții Sale pământești: „*În lume strămtorare veți avea, dar îndrăsniți. Eu am învins lumea*”, și ne-o dă tăria legăturii, a intimității — dacă este iertat să folosim cuvântul acesta —, a prietniei sufletului nostru cu El.

Asta este marea garanță a învingerii noastre sigure și desăvârșite: să avem suflete tari, suflete oțelite în flacăra curată a credinței active, a dragostii active și a nădejzii active în Cel, care ne-a trimis în lume „ca pe miei în mijlocul lupilor.”

În cazul acesta vor putea fi sdrobite și spulberate cadrele externe și vor putea fi arse actele din birouri, dar nu vor putea fi desființate sufletele noastre. Nu vor putea fi desființate nici de trăsnetul șrapnelor, nici de ascuțișul baionetelor nici de copitele cailor și cu atât mai puțin vor putea fi desființate de poruncile căpeteniilor lumesti sau bisericești dușmane. Pentru că cea mai inexpugnabilă fortăreață din lume e sufletul; sufletul tare, plin de convingere, de avânt și de energie.

Să pierdem toate avantajile — fără cari am trăit lungi veacuri de-a rândul — să fim supuși la persecuții și asupriri și mizerii de tot felul, vom rămâne însă în partea cea mai bună și mai nobilă a ființei noastre, în *sufletul nostru*, ceea ce suntem: statornici în credința, în devotamentul și în dragostea noastră față de Biserica lui Hristos. Și cu cât vor crește mai tare valurile în jurul nostru și cu cât se va deslănțui mai viforos fortuna deasupra capetelor noastre cu atât ne vom ridica și noi mai sus prin neîncetata noastră muncă energică, prin avântul nostru curat, prin însuflețirea noastră de apostoli, și vom merge înainte cu fruntea luminată

de lumina cerească a idealismului evangelic și de conștiința datoriei împlinite.

Dimisia contelui Berchtold.

Din Viena se anunță oficios, că ministrul de externe austro-ungar, contele Berchtold, a demisionat. Maiestatea Sa a primit dimisia și a numit în fruntea afacerilor ministerului de externe pe Baronul Stefan Burian, până aci ministru a latere. În chestia aceasta se comunică oficios următoarele:

Agenția Telegrafică Ungară anunță din Viena, că numărul de azi al ziarului „Fremdenblatt” aduce știrea, că contele Berchtold ministru de externe, care încă mai de mult și-a cerut absolvirea dela postul său, și-a repetat din nou dorința aceasta la locurile mai înalte. Maiestatea Sa apreciând importante motive personale, cari l-au îndemnat pe ministrul de externe să dimisioneze și s'a îndurat preagrățios a-i împlini cererea. Succesor alui Berchtold va fi baronul Stefan Burian fost până acum ministru a latere.

Demisia ministrului de externe austro-ungar este o senzație, care aruncă valuri puternice în întreaga presa europeană. Urmările acestei schimbări tocmai la ministrul de externe sunt încă incalculabile, dar la tot cazul, că nu motive de ordin personal a îndemnat pe contele Berchtold să-și părăsească strălucitul post din fruntea afacerilor monarhiei tocmai în cele mai critice momente, din câte se pot remarcă în istoria împărăției Habsburgilor.

A picat cu Berchtold deodată și politica externă de până aci, se semnaleză o radicală schimbare în politica externă și internă a monarhiei, ori se alterează chiar dualismul, cine ar putea spune? E semnificativ, că în locul contelui Berchtold e numit baronul Burian, fost ministru comun de finanțe și guvernator al Bosniei și Hertegovinei în era liberală, iar acum ministru a latere. Importanța acestei numiri crește și mai mult cu cât noul ministru de externe este maghiar, e ginerele baronului Fehérvári, fost ministru de honnvezi, și agreatul Maiestății Sale Monarhului.

Presa maghiară salută cu bucurie venirea noului numit la cârma monarhiei și constată cu mândrie că în moștenirea contelui Andrássy Gyula de odinioară a ajuns iarăși un maghiar. În paralela ce se face situației din 67 și cea de azi constată, că tot numai diplomat maghiar e chemat pentru

salvarea situației grele, în care se află azi monarhia.

Un lucru însă pare a fi cert, că schimbarea la ministerul de externe este un oarecare nex și cu schimbarea politicii externe și interne. Contele Tisza a spus-o apriat în vorbirea sa de Anul nou, că politica centralistă, de care se mai încălziau unii factori politici din Austria a eșuat pentru totdeauna, și națiunea maghiară a dat așa strălucite dovezi de putere și maturitate, încât poate privi cu cea mai deplină încredere în viitor. Surprizele se pot urma acum lanț, trăim doară în vremi de aceste.

*

Voci de presă.

„Az Est“ scrie: În locul lui Berchtold a ajuns un maghiar și depărtarea lui Berchtold și numirea lui Burian nu e numai un important schimb de nume ci va trebui să fie o schimbare a istoriei.

În urma învățăturilor sângeroase ale războiului, a puternicei schimbări a vremii și a strălucitei probe de fec a națiunii maghiare a trebuit să dispară conducerea anemică a politicii noastre externe.

La această conducere a trebuit înălțat un cetățean al Ungariei, al acestei țări tare în ființa sa națională și compusă dintr-o singură bucată, care să poarte imprimat pe fața lui caracterul națiunii maghiare și să fie expresia hotărâtă a postulatelor și conștiinței acestei națiuni.

„Alkotmány“ nu e mulțumit cu rezolvarea chestiei ministerului de externe. Ar fi trebuit, ca în vremi așa istorice să se treacă peste considerațiile de partid și în fruntea afacerilor să se cheme — contele Tisza sau contele Iuliu Andrassy.

„Magyarország“ organul independenștilor înregistrează faptul fără a face nici un comentariu la numirea nouă.

„N. Freie Presse“ din Viena luând act de numirea lui Burian află de foarte natural, ca în fruntea afacerilor la ministerul de externe să vină un maghiar, deoarece în criza actuală numai un bărbat maghiar poate reprezenta interesele monarhiei cu rezultatul dorit, deoarece numai în Ungaria sunt stări constituționale în toată forma. Cu toate acestea mai bucuros ar fi voit să vadă în Ballplatz pe Tisza. Prim-ministru ungar însă a rămas mai bucuros la postul său, căci voiește să-și încheie opera începută aici acasă.

Contele Apponyi declară, că este absolut desorientat asupra motivelor, cari au provocat această schimbare tocmai în toial cumplitului războiu. Crede cu toate acestea, că nu e nici un nex cu vre o schimbare esențială și mai puțin înseamnă o slăbire a legăturilor ce există azi între Germania și monarhie.

Contele Andrassy zice, că fără a intra în meritul chestiei, el are convingerea, că schimbarea ministerului de externe nu înseamnă vre o radicală refacere din ceea ce privește politica externă sau internă a monarhiei. Datorința noului ministru este să caute aliați și să împedecă, ca noi dușmani să se înșiruie împotriva monarhiei.

Contele Zichy constată deasemenea, că schimbarea nu va altera politica monarhiei de până aci.

Scrisoare din Gherla.

„Moș Ajun“ sosind și'n orașelul Gherla, a pricinuit bucurie mare, nu numai inimilor nevinovate ale copilașilor, ci și bărbaților cu brațe tari, cu inimă de leu. Ca premergător al marelui praznic al nașterii Domnului, venia el cu mână îmbelșugată de daruri. Și ale lui comori strălucitoare nu erau acum jucării netrebnice copilărești, nu erau săbii și puști de lemn, ci erau menite spre stămpărarea durerilor, ale acelor „viteji apărători ai țării“, cari cu adevărate arme au dat năvală dărzilor potrivnici, și cari acum neputincioși zac pe patul lor de boală, și cari comori sante poartă numele cel mai frumos, cel mai scump: mângâiere! Poate să fie un dar mai scump în zilele noastre pline de gemetele multor mii și mii de suflete decât: mângâierea? Nici decât. Și iată acest ales tezaur îl tinde Preasfinția Sa Episcopul Vasile al Gherlei, mulțimei mare de răniți români, cari sunt plasați în spitalul de rezervă de acolo. — În seara de „Moș-Ajun“ numitul sfințit Arhiepiscop împrejmuț de floarea preoțimeii gremiale și a inteligenții din loc și de clericii seminariali, au cercetat pe românașii răniți, pricinuindu-le clipe de adevărată elevare sufletească, a căror amintire le va rămânea neștearsă în toată viața lor. Intrăm în o sală mare împodobită frumos și-n care e așezat un mare pom de Crăciun și tradiționalul „Vișlaim“. În puține clipe sala e tixită de mulțimea răniților. Cu ochii curioși priveau în juru lor, ca și cum s'ar simți bină la atâta strălucire. Corul teologilor întonează minunata colindă: „Săltați câmpuri și livezi!“... Ca la un semn nevăzut încep bieții răniți a-și șterge ochii... Cu un ton emoționat de plânsul care din ce în ce era să erupă, începe Ilustritatea Sa a le vorbi. În numele pruncului Isus își salută Păstorul cel bun oiteile. Vorbele sale picură balsamul mângâierii în inimile strivite de dureri și de multe neajunsuri. Iar când Preasfinția Sa le amintește de strămoșeasca datină de-a praznii sf. Crăciun la vatra, la cuibul lor cald, — obezile sufletelor lor se dezleagă și nu-și curmă lungile șiroaie de lacrimi... Și cum li puterea vorbeii Doamne!! Cei cari cu puține clipe mai înainte plâneau de emoțiune, acum cu ochii strălucitori de entuziasm militaresc urmăresc vorbele Arhiepiscopului, care le amintește de cele mai sante datorințe, de-ați apăra moșia, țara, de-a ținea cu sfințenie la legea strămoșească!! Și când sfârșește Ilustritatea Sa cu buna dorință: „Nașterea lui Hristos, să ne fie de folos!“ toți erump în frenetice urale! De abia se liniștește aceasta atât de naturală expresie a focului inimei, și suntem duios surprinși de niște voci aspre, dar pline de căldură. O mână de oameni răniți, încep a cânta troparul sârbătoarei: „Nașterea ta Hristoase“, apoi colinda: „Trei crai dela răsărit“. Când cumpănești, că doar cu câteva zile mai înainte acești soldați, ca o urgie se aruncau asupra furiosului dușman, acum deși slăbiți și amărâți totuși își încordează puterile spre a saluta pe micuțul Isus, trebuia să vezi adevărate vorbele prorocului: „Auziți până la marginile pământului! Cei puternici plecați-vă! Că de vă veți întări iarăș veți fi învinși. Și orice sfat veți sfătui risipil-va Domnul. Căci cu noi este Dumnezeu!“ Și glasurile lor exprimau atâta dor... Privirile

lor erau pierdute în depărtări și când ziceau vorbele:

„Trei crai dela răsărit
Cu steaua au călătorit“...

Deșigur și-au adus ei aminte de copilăria lor, ori poate chiar de pruncuții lor, cari acum cu mult dor așteaptă, ca o „stea“ fericitoare să le aducă lor acasă pe acela, pe care-l numesc: tată... Cântă apoi corul clericilor pastoralul: „Tu vii eterne Rege!“ Acoardele pline, duioase, iarăș ating coarde simțitoare în inimile celor de față. Aud despre Hristos, care a venit din „tron de stele“, „la frig într'o speluncă“, la geruri grele“. Și își aduc aminte de greutatea, năcazurile prin câte au trecut ei... Icoanele negre rând pe rând le trec pe dinaintea ochilor lor sufletești, dar deodată dispare întunerecul inimilor lor și cu fețe pe cari pe o clipă le luminează fericirea de nespus ascultă minunata colindă, care le spune despre „O veste minunată, carea se arată în Vișlaim“... Iar, ca amintirea acelei seri sante, să-le rămână neștearsă, li-se împart cadouri, între cari desigur de cel mai mare preț e cărticica „Onoratul Paraclis“, carea s'a dăruit în o 100 de exemplare din partea Societății clericilor. Ca o cheazăie a dragostei adevărate ce-o poartă Păstorul cel bun — Arhiepiscop Sa — față de oile sale, le făgăduiește ale împărtași cel mai ales și cel mai scump nutremânt, care e: adevăratul trup și sânge al Domnului Nostru Isus Hristos, s. taină a Cuminecăturii. De aceea în ziua a doua a s. Praznic acompaniat de corul teologilor săvârșește Ilustritatea Sa în capela institutului corector s. Liturghie. Mare a fost mângâierea acolora dintre răniți, cari mărturisindu-se în ziua de Crăciun din mâinile Arhiepiscopului lor bun au putut primi s. Cuminecatură. Cu suflet plin de celea mai nobile sentimente puteau ei zice cu Psalmistul: „Domnul mă paște, și nimic nu-mi va lipsi, în locul pășunii, acolo m'au așezat. La apa odihniei m'a nutrit; sufletul meu l-a întors“. Cuvântarea sfântă rostită tot de Ilustritatea Sa, a răpit toate inimile prin sfere mai sante, mai pașnice, și a stors lacrimi din ochii tuturor adevărindu-se vorbele preotului:

„Și îmbrățișându-și jalea, plâng
Și tata și feciorul“...

Dar cine ar fi în stare să descrie atâtea sentimente duioase, cari umpleau inimile celor năcăjiți? Cine ar putea spune îndestulirea lor sufletească când scumpul lor Părinte i-a cercat la paturile lor de boală? Și-n urmele lui, clericii, viitorii preoți, rând pe rând se apropiau de culcușurile, cari adăposteau mădulările obosite ale bravilor fii buni ai țării și pentru fiecare aveau o vorbă de mângâiere... Iși spuneau ei pasurile, năcazurile, nădejile și inimile lor erau deschise pentru fitorii lor părinți. Toți erau resignați în voia Atotputernicului, dela Care singur își pot aștepta plinirea dorințelor... Și când se depărtară Păstorul lor cel bun cu toți cei din jurul său, puteai să citești pe fețele tuturor o sinceră oftare: Dumnezeu să Vă mai aducă, la ușurarea suferințelor noastre! — Acest sfânt Praznic rânduit întru amintirea împlinirii prorociilor a sosirii Mântuitorului, a întrupării nădejdiei tuturor limbilor, ca o poveste fermecată dar preascurtă, a dispărut în șirul nesfârșit de lung al zilelor trecute. Iar ca liniștea lui să

nu fie deplină, să apară, că pacea sa e numai un fantasm, în orele din urmă ale lui i-s'au învăluit glasuri de discord... De abia resunară dangătul clopotelor de al saluta pe „Noul născut Izbăvitor al lumii“, ba încă îți sunau în urechi ultimile tacte ale cântării corurilor îngerești: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace“... și iată clopotele plâng pe un ostaș-erou greu rănit, mutat acum dela noi... Lumea multă ticsea străzile, și jalnice glesuri plângeau pe unul dintre mulții, cari și-au vărsat sângele „pentru neam și pentru țară“. Fețele ostașilor, cari își petreceau camaradul, la cel mai din urmă al său drum, erau liniștite... Și nu sunt mișcați nici când aud tâmpitul glas al pământului, care cade pe sicriul celui mutat. Inima lor totuș a trebuit să fie strânsă ca de-o mână rece, ghețoasă, gândind la o mamă, ori poate femeie, copii, cari oare unde, departe plâng pe iubitul lor... Dar își năbușesc sentimentele, doar cel mutat e un erou și eroi sunt și ei, de cari e legată soarta împărățiilor. Și în ei se află adevărită afirmarea bardului:

„Au fost eroi și-or să mai fie, ce-or frânge
[dușmanii cei răi!“

În cimiter rămâne cu un mormânt nou mai mult... Lumea se împrăstie pe la vetrele sale... Ostașii — mai toți răniți — se reintorc la locul lor de adăpostire, liniștiți, ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat. Da, ei sunt în curat cu soarta lor, împăcați cu zilele, cari o să vină, cu inimi mângăiate, cari sunt întărite în fața oricărui atac dușmănos. Balsamul turnat în rănile sufletelor lor de bunul Părinte al lor Arhivu, îi va preserva de toate cele mai dureroase năcazuri sufletesti, căci a Sa sfântă chemare este mai ales în acestea triste vremuri, de

a „... pune pace și iubire
În inimile cari gem“....

Unul din cei de față.

Desvoltarea continuativă a statului național maghar. Comitatul Pesta a primit cu unanimitate hotărârea comitatului Abauj-Torna, prin care se recearcă guvernul, ca existența de stat și națională independentă a națiunii maghiare să se desvolte continuativ.

Războiul european.

Războiul din Galiția.

În Galiția de vest și 'n Polonia rusească ziua de ieri a decurs în liniște. Pe țărmul Nidei s'au frânt, în zilele din urmă, toate atacurile dușmane în fața solidității frontului nostru. În Carpații de ost și 'n partea sudică a Bucovinei au fost neînsemnate lupte între patrulă. *Höffer.*

Rușii nu au de gând să între în Ardeal.

Ziarul »Ujság« din Cluj publică următoarele declarații ale comisarului Betegh Miklós:

»Stările din Bucovina, după informațiile pe cari le am, nu dau nici un motiv de îngrijorare. Am știri, cumcă trupele noastre au pus stavilă ofensivei rusești. *Ținta Rușilor, după cum se aude, nu e Bistrița, ci Cărlibaba.* Avem în toate părțile atâtea puteri, încât silințele Rușilor necondiționat vor trebui să eșueze«.

Tot cam în sensul acesta a trimis vicecomitele comitatului Bistrița-Năsăud o informație comitatului Muraș-Turda:

»Am fost însu-mi prin Bucovina până spre Cărlibaba, am primit informații din sursă competentă și m'am convins și personal cumcă apărarea hotarelor noastre e asigurată în chipul cel mai deplin. Strămtorile dela Dornavatra sunt atât de întărite, încât nu poate fi nici cel mai mic motiv de îngrijorare. Poporațiunea dela graniță, din părțile Bistriței, e deplin liniștită și se simte în siguranță«.

Pe frontul frances.

Cu datul de 14 Ianuarie se comunică din cartierul general, că în Dünac, la Nienport și spre sud-vest de Ypern au decurs lupte de artilerie. Mai ales spre scaldă Westende îndreaptă inimicul foc puternic și care, în curând va fi total distrusă.

Și-au făcut apoi apariția torpiloare inimice și îndată am țintit asupra lor. Ca o continuare a ofensivei pornite în 12 Ianuarie spre nord-ost dela Soisson, trupele noastre au asaltat, ieri, din nou, înălțimile Vregny și podeiul acesta important încă l-am eliberat de inimic într'o ploaie torentială și pe care, prin pământ cleios și desfundat am cucerit cu asalt tranșeu după tranșeu, înainte de-a se întoneca, iar pe inimic l-am respins până la marginea podeiului.

Am prins 14 ofițeri, și 1130 de ficiori. Am capturat 4 tunuri, 4 mitralize și un reflector. Acest strălucit act de războiu, al trupelor noastre, s'a petrecut în văzul supremului nostru domnitor.

Prada întregă a luptelor, ce s'au dat în 12 și 13 Ianuarie spre nord-ost dela Soisson, după o clasare acurată, s'a sporit la 3100 prinsoneri, 8 tunuri grele, 1 tun revolver, 6 mitralize și alt material de războiu. Spre nord-ost dela castrul din Challosas, Francezii au atacat, spre ost dela Pertheo, înainte și după amiază, cu mari forțe. În unele locuri au pătruns în tranșeele noastre, dar prin o contraofenzivă putetnică, i-am scos și, pricinuindu-le pierderi grave, i-am alungat în pozițiile lor. 160 prinso-

neri au rămas în mâinile noastre. În Argonne și Vogezi, eveniment de însemnătate, nu s'a petrecut. Pe terenul de luptă dela Gumbinen spre sud ost și spre ost dela Lötzen am respins asalturile Rușilor. Am prins mai multe sute de ruși. În partea nordică a Poloniei situația e staționară. În Polonia rusească, spre vest dela Vistula, am continuat ofensiva. Pe țărmul ostic al Pilicej, nimica remarcabil.

Crăciunul răniților noștri.

La apelul „Reunirii femeilor române din Blaj“ și cel al Direcțiunii Sanatorului Sf. Gheorghe, pentru răniții din acest sanator s'au primit următoarele daruri de Crăciun, dela:

Exelența Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi de Apșa: 10 litre vin, 1 felderă mere, 1/2 felderă nuci; Dna Elena Dr. Pop n. Maniu: 3 colaci, nuci, țigarete; Dna Virginia Precup: 2 l. vin, prăjituri, țigarete; Dna Amalia Grama: 1 colac, 200 țigarete; Dna Valeria Popescu: 2 colaci; Dnele Elena Nestor și Elena Dr. Prie: 1 colac, 2 l. vin, cârnaț; Dna Georgina Muntean: prăjituri; Dna Lucreția German: prăjituri; Dna Augusta Dr. Sabo: 5 l. vin, prăjituri, nuci; Dna Sinberger Salamonné: 2 pachete zahăr, 1 pach. ceaiu, 1 sticlă rum, 600 țigarete; Dna Velvart: 6 sticle vin, 6 batiste cu portocale, nuci, țigarete și mere; Dna Leontina Dr. Rațiu: 1 oală varză cu sarmale; Dna Veturia Dr. Borza: prăjituri; Dna Cornelia Maior: 5 l. vin, 150 țigarete, decoruri pentru pom; Dna Roza Solomon: 150 țigarete; Dșoara Mariți Rusan: 3 sticle compot; Dna Cornelia Hodoș: 1 colac, 15 pachete tutun; Dna Maria Suci: 1 colac, 100 țigarete; Dna Dániel Istvánné: 1 sticlă crastaveți, mere; Dna Luiza Bonfiniu: 1/4 ferdelă nuci; Dșoara Eliza Bodocan: 1 colac, nuci; Dna Camila Dr. Pop: 3 l. vin, 300 țigarete; Dl Schizel Albert: 60 pachete tutun cu hârtii și chibrite; Dl Trenciner 400 țigarete; Dl Carol Nagy: 200 țigarete; Dl Vasile Barna: 150 țigarete; Dl Naftali: nuci; Firma Gelb és Somogyi: 4 p. prăjituri, 200 țigarete, decoruri pentru pom; Dl Franzelar Schneider: 120 franzele pentru ceaiu; Dl Ellenbogen: 1 ceasornic cu lanț, câștigat prin sortire de cătră soldatul Niculae Lupean.

Daruri în bani la Direcțiunea Sanatorului: Dl Dániel István cor. 20; Dl Iosif Lita, protopop Hususău cor. 10; Dna Iustina Bucur, colectați dela poporeni din Țăgșor cor. 11'40; Dl Victor G. Maior, dir. de bancă, Sănmărtin cor. 6; Dl prof. Ștefan Roșianu cor. 4; Dl Ionel Cismașiu cor. 3. Cu total cor. 54'20.

Intrați la „Reuniunea femeilor române“: Dna vād. Iustina de Mihályi cor. 5; Dl Ioan Maior, cor. 3; Dl Nicolae Negruțiu cor. 7; câte 2 cor. Dl Iuliu Henrich, Dna Ana Pelpovits, Dna Berta Solomon, Dl Vasile Solomon, Dna Valeria Uilecan, Dl Alexandru Ciura, Dl Dr. Victor Smigelschi, Dna Amalia Papiu, Dl Iosif Hossu, Dna Mărioara Caliani, Dl Octavian Bonfiniu; cor. 1'20: Dna Maria Nicola; câte 1 cor.: Dna Pongráz Simonné, Dna Annetta Iozon, Dl Lengyel Mór, Dl Petru Ungurean, Dl A. C. D., Dșra Elena Sântion, Dl Stupariu. Dna öz. Nagy Mózesné

Di Traian German, Dna Valeria Fl. Domşa, Dna Helena Fodor n. de Csato, Di Iuliu Maior; câte 60 f.: Di Traian Novac, Di N. Gabriş; câte 50 f.: Di Artemiu Trifan, Dna Székely Sándorné, Dna väd. Vlassa; 40 f. Dna Maria Mircea; 30 f. Dna väd. Elena Rus; câte 20 f.: N. N., R. I., Dna Anuca Pop, Dna Aurelia Mărginean, Dna Maria Hurghiş; 8 f. N. N. 4 fil. N. N.; Dela elevii liceului cor. 18'60. Cu totul cor. 69'32.

Din suma intrată la Reuniune s'au cumpărat şi s'au împărţit răniţilor la Crăciun şi Anul nou: 4 ferdele mere cor. 9'60, nuci de cor. 8'06, 38 călindare cor. 12'70; 60 obiele cor. 30'96; 51 batiste cor. 12.

Primească marinimoşii dăruitori, şi pe această cale, expresia celor mai adânci mulţămite, pentru bucuria cauzată răniţilor.

Blaj, în 11 Ianuarie 1915.

Elena Dr. Pop n. Maniu, **Niculae Negruţiu**
prezidentă. secretar.

Dr. Vasile Hâncu,
directorul «Sanatorului Sf. Gheorghe».

Diverse.

Din cauza sfintei sărbători „Botezul Domnului” nrul proxim va apărea Joi la orele îndatinate.

Din Oradea. Colindele cântate de glasurele arginţii ale copiilor, stelele şi Vifă-emele gătite cu mai multă sau mai puţin artă erau pentru noi mijloace de înălţare sufletească. Şi asta de-o parte pentru că se laudă Impăratul păcii şi Mântuitorul sufletelor noastre, de altăparte şi pentru că ele sunt rămăşiţe din datinile străvechi cari şi între împrejurările nefavorabile de-aici se menţin şi înfloresc.

În acest an însă seara de Crăciun era cu mult mai serioasă; căci în manifestarea întreagă a bucuriei pentru născutul şi neînchipuit de minunatul eveniment al Naşterii Domnului, a fost întunecată în inimile tuturor, deşi arătăm bucurie şi ne simim ca într'adevăr să ne veselim şi să ne bucurăm în ziua aceasta, totuşi grija şi teama de ziua de mâine şi socotirea stării lucrurilor de azi, au acoperit nori grei peste sufletele noastre ca şi pentru ţara întreagă — cum zicea Il. Sa Episcopul în toastul său frumos şi mişcător din ziua de Crăciun.

Şi acuma chiar şi o întâmplare fericită, caşi ordinarea alor 7 absolvenţi de Teologie întru preoţi, n'a fost în stare să ne electrizeze sufletele spre o bucurie mai lipsită de grijile mari.

Tinerii preoţi ordinaţi în ziua întâiu de Crăciun, după cuvântarea frumoasă, cuminte, plină de învăţături alese şi plină de măduvă a părintelui canonic Dr. I. Radu a fost umplut biserica şi inimile tuturor celor de faţă, — au ajuns în cinstita tagmă preoţească între împrejurări grele; îi aşteaptă, ca pe toţi preoţii, lupte şi poate şi suferinţe grele, astfel încât jurământul rostit, referitor la credinţă şi ascultare desăvârşită faţă de Biserică şi Episcop, — a luat proporţiile unui act însemnat de mărturisirea credinţei pentru vremuri grele.

Au fost ordinaţi întru preoţi din acest prilej: *Dr. Iustin Budó*, docent privat la univers. din Pesta; *Francisc Hubic*, *Dr. George*

Hetco, *Dr. Ioan Ossian*, *Paul Voşinar*, toţi patru profesori la Beiuş; *Nicolae Szabó*, fost maiordom şi *Vasile Popan* abs. de s. Teologie.

Renoirea de iestimp a Bisericii prin aceşti 7 noi aleşi servitori ai altarului, — despre care vorbise Il. Sa în toastul său, — s'a făcut între împrejurări grele; şi deie-le bunul Dumnezeu putere neînfrântă ca darul înalt să-l poată folosi până la sfârşit cu zelul şi însufleţirea care a promis-o şi şi-a propus-o fiecare!

Tot pe sf. Sărbători ni-s'a rezervat încă o înălţare sufletească: Il. Sa Episcopul diecezan dimpreună cu o epistolă pastorală a dat în mâinile preoţilor săi enciclica cuminte, minunată, vrednică de urmaşul s. Petru, enciclica despre răboiul al Sf. Părinte Papa Benedict XV. — Textul însuşi a acestei enciclice e cunoscut cetitorilor din traducerea apărută în „Unirea”. Iar cuvintele Il. Sale, cu cari însoţeşte această frumoasă dovadă de înţelepciune, de tact şi de inimă care arde de dragoste pentru lumea întreagă — cuvintele Il. Sale, atât de frumoase şi străbătătoare de inimi, în faţa primejdiei de astăzi şi în faţa temerii întâmplărilor, cari afară de Dumnezeu nimeni nu le poate prevedea, iau proporţiile unei sincere şi curate mărturisiri de credinţă, pe care păstorul acestei dieceze a aflat de bine să o facă în văzul şi auzul tuturor şi pe îndemnul supuşilor săi întru Domnul!

„Pe pământ pace!”... Aşa s'a cântat pretutindeni în zilele aceste, şi s'a cântat din suflet şi din inimă mai mult decât de altădată; pentru că pacea numai în timp de răzmiriţă şi în timp de răboi se poate preţui cu adevărat! Dorim pace şi n'o aflăm... şi în sărbătoarea păcii pe lângă bucuriile cari ne-au fost rezervate, am văzut, am simţit şi noi, ca ceilalţi toţi, apăsarea nesigurantei şi a grijii... C.

25 de ani dela moartea lui Ion Creangă. Se împlinesc astăzi douăzeci şi cinci de ani dela moartea lui Ion Creangă. Povestitorul moldovean îşi are locul lui bine fixat în literatura română, alături de cei mai de samă literaţi ai noştri.

S'a scris atât de mult despre dânsul şi s'au repetat de atâteaori calificativele — ce se puneau înainte sau după numele lui — de „marele povestitor” sau „povestitorul mare”, — încât, cel care vorbeşte azi despre Creangă, îi poate spune simplu, povestitorul Creangă, cuvântul „povestitor” căpătând un înţeles, deosebit când e vorba de el.

Toată viaţa lui a rămas ceea ce s'a născut: săteanul din Humuleşti, care a primit atâtea cultură câtă îi trebuia ca să-şi scrie amintirile şi poveştile, la adăpostul oricărei influenţe străine. Un desrădăcinat din mediul lui, n'a fost Creangă şi el însuşi a luptat — aceasta se vede bine — împotriva oricărei influenţe, chiar când o înţelegea. Nestirbit, el şi-a păstrat caracterul primitiv al săteanului, accentuat cu oarecare note de independenţă în viaţa de toate zilele, pe cari însă nu l-a alterat în povestirile sale. Umorel lui e sănătos, plin de viaţă şi de veselie sinceră şi cinstită, aşa cum apare săteanul în cele mai fericite zile ale lui. Dacă ar fi rămas toată viaţa lui în Humuleşti, Creangă ar fi fost ca atâţia alţii meşteşugari la povestit, pe cari îi pă-

strează tradiţia satelor sau îi adulmecă filologie şi colecţionarii de folclor şi literatură populară.

Întâmplarea însă a voit ca el să-şi fie singur stăpânul şi întâmplarea aceasta e o fericire pentru literatura română, căci astfel s'au pus bazele de unde trebuie să pornească orice literatură.

Mulţumită. Văduva *Iulia Crişan* n. Costea din Certege, cercetând internatul de fetiţe din Blaj şi făcându-i bună impresiune modul de educaţie a fetiţelor interniste ni-a trimis ca ajutor 40 cor. spre trebuinţele internatului; dorind numai ca la o s. misă în capela internatului să fie amintită împreună cu repausatul ei soţiu: *Alexandru*; Mulţămim pentru acest ajutor, — dorind dela Dumnezeu să-i răsplătească însutit. *Direcţiunea internatului de fetiţe — Blaj.*

Dna Eliza Sovárosi n. Masca a dat suma de 10 cor. la Capela Internatului de fetiţe ca răscumpărare a felicitărilor de Anul nou.

Se ridică preţul bucatelor în Austria. Se anunţă din Viena, că guvernul austriac e necesitat să urce preţul bucatelor, ca să facă posibil importul din Ungaria. În Ungaria preţul bucatelor e mai ridicat ca în Austria, urmarea e că îndrumarea exportului spre Austria stagnează total.

Cutremur de pământ în Italia. De curând aparatele seismografice deja „Muzeul Naţional” din Budapesta au înregistrat un mare cutremur de pământ cam la o distanţă de 400—500 kilometri. Acum sosesc ştiri din Roma, cum că cutremurul s'a produs în Italia. În localitatea Montestado s'au dărâmat mai multe case, între cari şi casa oraşului. În Neapol, locuitorii în clipă cutremurului, de spaimă, şi-au părăsit locuinţele. Cutremurul s'a resimţit şi în Roma, Umbria, Triest, Pola şi Viena.

Cinema „Edison” şi-a început reprezentaţiile în sala hotelului Univers. Cinema este proprietatea dlui Traian Novac şi are filmurile cele mai alese şi variate. Reprezentaţiile se urmează în toată Sâmbăta şi Duminica şi în sărbători.

Posta Redacţiunii.

St. H. *Comana de jos.* Adresa e întocmai precum o doriţi; şi aveţi şi postă înloc. Dar ce se facem, că în timpurile aceste anormale, şi comunicaţia — precum vedem bine — încă e anormală.

Mulţumită publică.

Adânc mişcaţi de dovezile de prietenie şi dragoste ce am întâmpinat cu ocazia nemărginitei dureri prin moartea eroică a prea iubitului, scump şi unic fiu al nostru

HORAŢIU COCLE DEAC,

profesor, pictor, ca voluntar plutonier în reg. 63, comp. 13. pe câmpul de luptă în înălţimile muntoase, numite Iancow, în direcţia Stary-Sambor-ului întâmplată în 21 Oct. n. 1914 şi nepotând a arăta fiecărui în parte recunoştinţa noastră, mulţumim din suflet tuturor cunoscuţilor, prietenilor şi stimătorilor, cari s'au grăbit a aduce o ameliorarea durerii noastre prin caldele condolenţe adresate nouă.

Păcleşia, la 6 Ianuarie n. 1915

nemângăiaţii părinţi

David Deac şi Ludovica.

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruţia.**